קא: טבול יום פרק שנים עשר זבחים

בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו. כלומר קרבן זה למוכת היום קרב וקדשי דורות הוא ואכלתי מעלת היום בתמיה לא [ה] שמעת אלא בשל שעה אלא לרבנן דאמרי שמא לא שמעת אלא בגילה קאמר ליה מאי [ס] היא דקאמר ליה הן היום הקריבו הכי קאמר ליה אמרת לי דילמא בחניות אקריבתה וכי הן בגיי הדיוטות היום הקריבו שום קרבן אני הקרבתי אותה זו היא גירסת הקונט' ופירושו והשמח לפי זה למ"ד מפני חניות נשרפה הוי הן היום בגיטותא ולמ"ד מפני טומאה הוי בתמיה וקשה לגעול בריש פ"ב (דף טח.) משמע דיפסא וגראה דגרסינן גמי בהן פירכא בתריתא בשלמא לרבנן היינו דכתיב הן היום כמו בקמייתא ובתרייהו פריך לר' נחמיה מדכתיב היום דמפרש בקונט' בקמייתא ומשני הכי קאמר וכי הן [ו] הקריבו אני הקרבתי כל הקרבנות שקרבו היום: **ההוא** בברכה **הוא דכתיב.** שברכו הקב"ה שיהיה כהן ומיד היה יכול להיות כהן אלא שמתילה צריך להלביש ולטוחמו ולחנכו בחניתין כדין הדיוטות המתחנכים בחניתין כדאמרינן בסוף התכלת (מנחות דף נא:) אבל שמא לא נתרצו לו כל ישראל בחותה שעה מפני שהרג נשיא שבט על שם שלום בין השבטים בין הכהנים ותרצו לו והלביש[ו] [ומשמחו] וחנכוהו בחניתין: [ז] **ואידך** נמי הכתיב **וישמע פנחס** הכהן **ההוא** [ח] **ליחס זרעו אחריו.** פי' מימי משה נתכהן וכשאם שלום נתייחס ליקרא כהן וליחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שכן מלינו בדברי הימים (פ' ה') שלא היו כהנים גדולים אלא מפנחס ובספרי מפיק ליה מאת בריתי שלום שעמדו ממנו שמונים [ט] כהנים בנית ראשון ושלש מאות בנית שני וכולם נמנו בספרי [י]:

בשלמא לרבי נחמיה. דאמר מה שהותר לכם הותר אפי' בשר כגון קדשי שעה ומה שנאסר נאסר אף בגילה: **מאי ואכלתי חטאת היום.** בגילה נמי קדשי דורות הוו אסירי דהאמר מפני חניות נשרפה ולא המתינו עד הערב ויאכלום אלמא קסבר חניות לילה דאורייתא והכי אמר לקמן: **מאי בשר מוכח היום.** כלומר קדשי דורות שהן מוכח היום של ר"ח אתה אומר לי לאכול אותן והיינו חטאת היום חטאת הקטוב ליום: **בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו.** כלומר קרבן זה למוכת היום קרב וקדשי דורות הוא [ב] ואני אוכלן אותן בחמיה שמא לא שמעת אלא בשל שעה: **אלא לרבנן.** דאמרי שמא לא שמעת אלא בגילה קאמר ליה מאי [ג] היא דקאמר ליה הן היום הקריבו: **הכי קאמר ליה.** אמרת [ד] דילמא בחניות אקריבתה וכי הן בגיי הדיוטות [ה] היום הקריבו שום קרבן אני הקרבתי את הכל: **שעיר נחשון.** שאותו היום היה ראשון להקרבת נשיאים דתניא בסדר עולם [פ"ז] בכ"ג בסדר התמידים המלואים וכל שבעת הימים היה משה מעמיד המשכן ומקריב את קרבנותיו בכל בקר ובקר ופרקו [ו] ובשמיני העמידו ולא פירקו והוא לאם מדש ניסן [ז] ואותו היום נעל עשר עטרות וכו': **חטאת שמיני.** שבא מוכה לשעה דכתיב (ויקרא ט) קחו שעיר עזים לחטאת: **שתי דרישות.** דדרשה לנשרפות [ח] דדרשה למונחות למה מונחות להמתין לערב ולא נאכלו היום: **ואיני יודע איזו היא.** תנא דמתניתא הוא דקמהדר למילתיה: **הוי אומר זה שעיר ר"ח.** שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו כדאמר בשביעות (דף כ.): **שפיר קא"ל.** לעיל קאי דאמרת לר' נחמיה היה להן לשלשתן שישרפו: **קסבר** [ט] **ליה דאורייתא.** ומהכא ק"ל [א] דמותקרבתה אותי כאלה יליף מפני חניות נשרפה ומדלא אכלוה לערב נפקא ליה חניות לילה דאורייתא ור' יהודה לדורות אית ליה חניות לילה דאורייתא אבל לאותו היום הותרה דדרש היום אני היום אסור ולילה מותר כו': **ברית כהונת עולם.** אחת אשר קנא. אלמא מכאן ואילך הוא: **שם שלום בין השבטים.** בימי יהושע בשבט בני גד ובני ראובן שבנו את המזבח בעבר הירדן ונקשו שאר שבטים לעלות עליהם לצבא ושלחו את פנחס לדבר עמהם: **וישמע פינחס הכהן.** בכל מקום אתה מוצא פינחס בן אלעזר בן אהרן [ב] הכהן אין כהונה כתובה אלא באלעזר וכאן כתובה בפנחס [ג]: **ההוא.** קרא התם בברכה כתיב בשרו שלא תפסוק כהונה מזרעו אבל עדיין לא נתכהן: **ליחס זרעו אחריו.** [ד][מימי משה נתכהן וכשאם שלום נתייחס ליקרא כהן וליחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שלא הי' כהנים גדולים מפנחס] [ה]: **למשה היה למנה.** לשון מלוקה בכהנים [ו]: **עריך בשפינה.** [ז] באמילת קדשים שהדבור עודדו להיות תמיד בהר מבקר ועד ערב: **בהשכמה עלה.** להר בימי מתן תורה כשהיה עולה ויורד לקדש את העם ולהשיב את דברי העם אל ה' כפרק רבי עקיבא במסכת שבת (דף פו.). אלמא טרוד היה: **לחם אלהיו וגו'.** בנבל מוס כתיב להתירו בקדשים: **שהרי הוסרו לזר ולכן** [ח]. קא ס"ד הותר [ט] לזר במשה קאמר שאכל חזה ושוק [ס] של איל המילואים וקדשי קדשים היה כדכתיב ביה (ויקרא ח) בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו ולא נאכל אלא ליום ולילה דכתיב [שם] [י] ואם יותר [כ] וגו': **בקדשים קלים.** כחזה ושוק של שלמי יחיד לא יתלוק עם אחיו אלא מלינו זר ופסול תולק בהן: **לאו משה.** דהא [א] לאו זר אוכל בקדשים אלא במילואים: **לא בכמה קאמר.** דהותרו לזר וכדברי האומר בפרק אחרון (דף קיג.) יש מנחה בכמה קטנה ומנחה קדשי קדשים היא ואוכלין שיריה זרים [ב] שהיו עובדים בכמה קטנה שהזר עובד שם כדאמר בפרק בתרא (דף קיג.) אבל קדשים קלים לא יאכל בחזה ושוק של כהנים שהרי לא הותרו לזר אלא אשכחן זר אוכל בקדשי קדשים בכמה גדולה ואין חזה ושוק בכמה קטנה. והאי דבעי למינקט כדברי האומר יש מנחה בכמה דאי אין מנחה בכמה אין לך עוד קדשי קדשים נאכלין בכמה דאילו חטאת ואשם בכמה לא קרבי דתנן (מגילה דף ט:) כל שאין נידר ונידב אין קרב בכמה אין [ג] לך נדר ונדבה בקדשי קדשים אלא עולה ומנחה:

ואין

עומאה כאונס. שרצו להשהותה עד הלילה ולאוכלן כולן יחד ונטמאת באונס: **בשלמא לרבנן.** דאמרי אחד קדשי שעה ואחד קדשי דורות לילה הותר להן ולא יוצא עד [ב] הלילה היו רוצין להשהותה היינו דכתיב ואכלתי חטאת היום אני אוכל חטאת היום אמר לא שמעת אלא בגילה: **אלא לרבי נחמיה.** דאמר מה שהותר לכם הותר אפי' בשר כגון קדשי שעה ומה שנאסר נאסר אף בגילה: **מאי ואכלתי חטאת היום.** בגילה נמי קדשי דורות הוו אסירי דהאמר מפני חניות נשרפה ולא המתינו עד הערב ויאכלום אלמא קסבר חניות לילה דאורייתא והכי אמר לקמן: **מאי בשר מוכח היום.** כלומר קדשי דורות שהן מוכח היום של ר"ח אתה אומר לי לאכול אותן והיינו חטאת היום חטאת הקטוב ליום: **בשלמא לרבי נחמיה היינו דכתיב הן היום הקריבו.** כלומר קרבן זה למוכת היום קרב וקדשי דורות הוא [ג] ואני אוכלן אותן בחמיה שמא לא שמעת אלא בשל שעה: **אלא לרבנן.** דאמרי שמא לא שמעת אלא בגילה קאמר ליה מאי [ד] היא דקאמר ליה הן היום הקריבו: **הכי קאמר ליה.** אמרת [ה] דילמא בחניות אקריבתה וכי הן בגיי הדיוטות [ו] היום הקריבו שום קרבן אני הקרבתי את הכל: **שעיר נחשון.** שאותו היום היה ראשון להקרבת נשיאים דתניא בסדר עולם [פ"ז] בכ"ג בסדר התמידים המלואים וכל שבעת הימים היה משה מעמיד המשכן ומקריב את קרבנותיו בכל בקר ובקר ופרקו [ז] ובשמיני העמידו ולא פירקו והוא לאם מדש ניסן [ח] ואותו היום נעל עשר עטרות וכו': **חטאת שמיני.** שבא מוכה לשעה דכתיב (ויקרא ט) קחו שעיר עזים לחטאת: **שתי דרישות.** דדרשה לנשרפות [ט] דדרשה למונחות למה מונחות להמתין לערב ולא נאכלו היום: **ואיני יודע איזו היא.** תנא דמתניתא הוא דקמהדר למילתיה: **הוי אומר זה שעיר ר"ח.** שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו כדאמר בשביעות (דף כ.): **שפיר קא"ל.** לעיל קאי דאמרת לר' נחמיה היה להן לשלשתן שישרפו: **קסבר** [כ] **ליה דאורייתא.** ומהכא ק"ל [א] דמותקרבתה אותי כאלה יליף מפני חניות נשרפה ומדלא אכלוה לערב נפקא ליה חניות לילה דאורייתא ור' יהודה לדורות אית ליה חניות לילה דאורייתא אבל לאותו היום הותרה דדרש היום אני היום אסור ולילה מותר כו': **ברית כהונת עולם.** אחת אשר קנא. אלמא מכאן ואילך הוא: **שם שלום בין השבטים.** בימי יהושע בשבט בני גד ובני ראובן שבנו את המזבח בעבר הירדן ונקשו שאר שבטים לעלות עליהם לצבא ושלחו את פנחס לדבר עמהם: **וישמע פינחס הכהן.** בכל מקום אתה מוצא פינחס בן אלעזר בן אהרן [ב] הכהן אין כהונה כתובה אלא באלעזר וכאן כתובה בפנחס [ג]: **ההוא.** קרא התם בברכה כתיב בשרו שלא תפסוק כהונה מזרעו אבל עדיין לא נתכהן: **ליחס זרעו אחריו.** [ד][מימי משה נתכהן וכשאם שלום נתייחס ליקרא כהן וליחס זרעו במעלות כהונה להיותם כהנים גדולים שלא הי' כהנים גדולים מפנחס] [ה]: **למשה היה למנה.** לשון מלוקה בכהנים [ו]: **עריך בשפינה.** [ז] באמילת קדשים שהדבור עודדו להיות תמיד בהר מבקר ועד ערב: **בהשכמה עלה.** להר בימי מתן תורה כשהיה עולה ויורד לקדש את העם ולהשיב את דברי העם אל ה' כפרק רבי עקיבא במסכת שבת (דף פו.). אלמא טרוד היה: **לחם אלהיו וגו'.** בנבל מוס כתיב להתירו בקדשים: **שהרי הוסרו לזר ולכן** [ח]. קא ס"ד הותר [ט] לזר במשה קאמר שאכל חזה ושוק [ס] של איל המילואים וקדשי קדשים היה כדכתיב ביה (ויקרא ח) בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו ולא נאכל אלא ליום ולילה דכתיב [שם] [י] ואם יותר [כ] וגו': **בקדשים קלים.** כחזה ושוק של שלמי יחיד לא יתלוק עם אחיו אלא מלינו זר ופסול תולק בהן: **לאו משה.** דהא [א] לאו זר אוכל בקדשים אלא במילואים: **לא בכמה קאמר.** דהותרו לזר וכדברי האומר בפרק אחרון (דף קיג.) יש מנחה בכמה קטנה ומנחה קדשי קדשים היא ואוכלין שיריה זרים [ב] שהיו עובדים בכמה קטנה שהזר עובד שם כדאמר בפרק בתרא (דף קיג.) אבל קדשים קלים לא יאכל בחזה ושוק של כהנים שהרי לא הותרו לזר אלא אשכחן זר אוכל בקדשי קדשים בכמה גדולה ואין חזה ושוק בכמה קטנה. והאי דבעי למינקט כדברי האומר יש מנחה בכמה דאי אין מנחה בכמה אין לך עוד קדשי קדשים נאכלין בכמה דאילו חטאת ואשם בכמה לא קרבי דתנן (מגילה דף ט:) כל שאין נידר ונידב אין קרב בכמה אין [ג] לך נדר ונדבה בקדשי קדשים אלא עולה ומנחה:

ואין

תורה אור

1. וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת חַטָּאתָם וְאֶת עֹלָתָם לִפְנֵי יְהוָה וְתִקְרֶאנָה אֹתִי כְּאֵלֶּה וְאָכַלְתִּי חַטָּאת הַיּוֹם הֲייִטַב בְּעֵינֵי יְהוָה:
ויקרא י, יט
2. וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת דָּרֹשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהִנֵּה שָׂרֹף וַיִּקְצֹף עַל אֶלְעָזָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנֹּתָרִים לֵאמֹר:
ויקרא י, טז
3. מַדּוּעַ לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת הַחַטָּאת בַּמָּקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא וְאֹתָהּ נָתַן לָכֶם לָשֵׂאת אֶת עֲוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לִפְנֵי יְהוָה:
ויקרא י, יז
4. וְקִחְתָּה לוֹ וְלִזְרָעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
במדבר כה, יג
5. וַיִּשְׁמַע פִּינְחָס הַכֹּהֵן וַיִּשְׁאֵל הָעֵדָה וְרֹאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וּבְנֵי מַנַּשֶּׁה וַייִטַב בְּעֵינֵיהֶם:
יהושע כב, ל
6. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַחֲזֶה וַיְנִיפֵהוּ תְנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים לְמֹשֶׁה הָיָה לְמָנָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:
ויקרא ח, כט
7. לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וּמִן הַקֳּדָשִׁים יֹאכֵל:
ויקרא כא, כב

גליון הש"ס

גמ' מסה רבינו בה"ג. עי' פ"ז דף לד ע"א תוד"ה ומה:

מוסף רש"י

לא נתכהן פנחס כו'. שאם"ם שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא ניתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו ממנו ולמולאיהן שילדו אחר המשחתן, אבל פנחס שולה קודם לכן ולא נמשח לא לא לכלל כהונה עד כאן (במדבר כה, יג):

ליקוטים

לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי. כהני ניחא מה שהעולה מקשים היאך הרג פנחס את זמרי ונטמא למת, דאיכא למימר דעד עכשיו לא ניתנה כהונה אלא לאהרן ולבניו, אבל לבני בניו לא. וגם במלואים תמצא כתיב לאהרן ולבניו תעשה כתנות ולא לבני בניו. ועוד י"ל דהניחו לזמרי נוסס ולא מת מסם, ונוסס אינו מטמא. ועל זה הקשה הריר שמואל שהרי משמיני למלואים היה פנחס משרת מלחמה שכן מונה שמחה זו בשבע שמחות שהיתה אלישבע אשת אהרן יתירה על האחרות, שהיה בן בנה משרת מלחמה. ושמא משה נתן לו להיות משרת מלחמה אבל לעבודה ולהזיות לא, וכאן ניתנה לו הכהונה לכל מילי ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, ופכלי המוס' ר"פ פנחס)

מסורת הש"ס

ס) תו"כ שמיני פ"ב ה"ב. ע) תו"כ שם, ירושל' שבועות פ"ד ה"א. ג) לעיל ק: ירושל' פסחים פ"ז ה"ט. ד) ירושל' שם, זהר במדבר ריד. ה) ירושל' יומא פ"א ה"א. ו) שבת פו., ז) תו"כ אמור פ"ג ה"ח. ח) לקמן קיג., ט) שבת פז:, י) ע' תוא"ר יא. כ) [ע' זה בלוקוך נתי יומא ט. ד"ה ולא] ל) [ע' תוס' יומא ט. ד"ה ולא וכו' שבמתיקו כשם ספרי נוסחת אחרת].

הגהות הב"ח

(א) נב' שעיר זה שעיר של נחשון החטאת זו חטאת יום שמיני דיש משה זה שעיר של ר"ח: (ב) יש"י ד"ה אלא וכו' מאי האי דקאמר: (ג) ד"ה קסבר אגיגות ליה: (ד) ד"ה שהרי וכו' דכתיב והנותר וגו': (ה) תוס' ד"ה בגלגל וכו' מאי האי דקאמר:

שינויי נוסחאות

א) אלא אמר שמעתי: ב) הן היום הקריבו: ג) ונכ"ל הן היום הן הקריבו: ד) היה להם לשלשתן: ה) שמיני של מילואים. דרש זה שעיר כו': ו) הן כמה"י נוקף אחזה הוא דבר שנושא את עון העדה: ז) ל"ל להם: ח) אחריו הוא ראהא: ט) בן גדול היה וחולב כל"ל. ומיתם היה לנהגן מתקן: י) ל"ל נאמרי. וכן לכלן: יא) עי' תוס' ס: יב) נאמרו: יג) ולהן מאי זר לאי לגיל: יד) תוכת ליזר מתקן: טו) ל"ל ועד היום בתמיה כלומר ואני אוכלן אוכן לא שמעת וכו' (מהרי"ב ובו): ויתיבת שמא ליתא בכל מהרי"ב ודפרין: יז) דאמרת לי דילמא: יח) שהם הדיוטות כל"ל: יט) ל"ל ומפרקו: כ) לנשרפה למה נשרפה דדרשה כו' כל"ל: כא) נפקא ליה. וכ"ה בתמה"י ודפרי: כב) בס"ד ליתא תיבות בן אהרן. ועיי' בבן בפנחס והאי קרא התם כתיב כל"ל וכ"ל התם בברכה דשמיה שלום. והס"ד ומה"ל בברכה כתיב שמה"ל ועיי"ש: כג) תיבות המוקנות ליתא בכתה"י ודפ"ר: כד) (ושם תיבות ליחס זרעו אחריו. שיבות לגיגור הקונס. כנו' בטעות). והטעם שלמעלו בכתה"י הכ"ם וכ"ב גב' מבפר יבן וכ"ה בר"ה כמון יעקב (כ' מ"ם מהרה"ם). וכן מוכתב בגלגון המסכ"ו אלא בגן) בעיר עליו קלמוס: בה) בס"ם הגיה בכתבים: בו) בס"ם עוסק: בז) בס"ר ולהכן: בח) הותרו (מהרה"ם ובו): בט) נר' דמיכה ושוק ס"ם הוא. דסוק של אל המילואים נקטר על המזבח מדכתיב בקדל (שמו"ב): ן) בכתה"י נוסף מבשר המילואים. ועי' שמות כט לד וסם מפורס עד בוקר. (ומש"ל בקדל דיקרא ח לב שהכל הכ"ם): כא) דהא לא אשכחן זר אוכל בקדשי קדשים אלא במילואים (מהרה"ם): כב) הזרים (מהרה"ם) לן ושוק נוהג בדתניא (שמו"ב): כג) ראין (מהרה"ם) הכן ל"ל שבא לא (נכון). ועי' לעיל אות נז: כד) הן היום הקריבו (שמו"ב): לן) כד"ה שמונה. ומ"ל כולם שמונה עשר כהנים בבית הראשון ושמונים בבית שני. ועי' תוס' יומא מ ע"א ד"ה ולא, ובאורך:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com